

**MÜZİK EĞİTİMİ ALAN GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN FLÜT
EĞİTİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ**

Salih Ercan Adıyaman

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MART, 2020

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren dört (4) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Salih Ercan
Soyadı : Adıyaman
Bölümü : Müzik Eğitimi
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Müzik Eğitimi Alan Görme Engelli Öğrencilerin Flüt Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi
İngilizce Adı : Examination of the problems faced by the blind students who receive music education in flute education

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Salih Ercan Adıyaman

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Salih Ercan Adıyaman tarafından hazırlanan “Müzik Eğitimi Alan Görme Engelli Öğrencilerin Flüt Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman (Başkan): Prof. Nezihe ŞENTÜRK

.....

(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: (Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN)

.....

(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: (Dr. Öğr. Üyesi Kaan YÜKSEL)

.....

(Devlet Konservatuarı, Başkent Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi:

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları taşıdığını onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

.....

Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Eğitim sürecimi sonuna kadar destekleyip beni bugünlerime getiren sevgili anne babama, lisans eğitimimden yüksek lisans eğitimi sürecine kadar yanımda olan, fikirleriyle her daim beni aydınlatan, eğitimciliğini örnek aldığım kıymetli danışman Hocam Prof. Nezihe ŞENTÜRK'e, tez yazım sürecinde benden desteğini hiç esirgemeyen değerli dostum Kardelen YILDIRIM'a, tez yazım sürecinde benden yardımlarını hiç esirgemeyen Gülçin BAŞGÜNER'e sonsuz teşekkür ederim

Salih Ercan ADIYAMAN

ANKARA, 2020

MÜZİK EĞİTİMİ ALAN GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN FLÜT EĞİTİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Salih Ercan Adıyaman
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mart, 2020

ÖZ

Bu araştırma, Türkiye’deki üniversitelerde müzik eğitimi alan görme engelli öğrencilerin görüşleri doğrultusunda flüt eğitiminde karşılaştıkları problemleri saptamak, belirlenen problemlere yönelik farkındalık yaratmak, flüt eğitimini görme engelli öğrenciler için en verimli hale getirmek ve belirlenen problemlere çözüm önerileri bulmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma betimsel temelli nitel bir araştırmadır. Araştırmada Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nden iki görme engelli öğrenci, Marmara Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nden bir görme engelli öğrenci, Mimar Sinan Üniversitesi Konservatuvarı Çalgı Eğitimi Bölümü’nden bir görme engelli öğrenci, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nden bir; toplamda beş öğrenciden flüt eğitimi alan görme engelli öğrencilerin sorunlarını saptamak amacıyla yapılandırılmış görüşme formu ile oluşturulan 4 soruna yönelik sorulara yanıt vermeleri istenmiş; elde edilen veriler analiz edildiğinde öğrencilerin dudak pozisyonunda zorlandıkları, duruş tutuş pozisyonunda zorlandıkları, eserleri kayıttan dinleme yöntemiyle çalıştıkları için ders tempolarının yavaşladığı, Braille nota bilgilerinin yetersiz olduğu, yurtdışı kaynaklarından faydalanamadıkları, Braille nota teknolojilerinden faydalanamadıkları, flüt eğitimi alan görme engelli öğrencilere ders veren öğretmenlerin özel eğitim alanında yeterli bilgiye sahip olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler :Müzik Eğitimi, Görme Engelli, Flüt Eğitimi

Sayfa Adedi : 33

Danışman : Prof. Nezihe ŞENTÜRK

**EXAMINATION OF THE PROBLEMS FACED BY THE BLIND
STUDENTS WHO RECEIVE MUSIC EDUCATION IN FLUTE
EDUCATION**

M.S Thesis

Salih Ercan Adıyaman

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE EDUCATIONAL SCIENCES

March, 2020

ABSTRACT

This research was conducted in order to identify the problems faced in flute education in line with the opinions of visually impaired students in music education in Turkey, to raise awareness of the problems identified, to make flute education most efficient for visually impaired students and to find solutions to the problems identified. The study is a descriptive based qualitative research. 2 students from Gazi University music teaching department, 1 student from Marmara University music teaching department, 1 student from Mimar Sinan University Conservatory Instrument Education Department, 1 student from Gaziosmanpaşa University music teaching department; in total five students were asked to answer 4 questions related to the problems of visually impaired students who are studying flute. When the data were analyzed, it was revealed that the students had difficulties in lip position, flute playing posture and holding position, the tempo of the lessons slows down due to listening from recordings before playing, the students' inadequate knowledge on Brail note system, inefficiency on using the foreign researches and Brail note system technology and lastly it has been revealed that the flute trainers do not have effectual knowledge on studying to visually impaired students.

KeyWords : Music Education, Blind, Flute Education

PageNumber : 33

Supervisor : Prof. Nezihe ŞENTÜRK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Alt Problemler	4
1.3.Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Varsayımlar	4
1.6. Sınırlılıklar.....	4
1.7. Tanımlar	5
BÖLÜM II.....	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1 Müzik Eğitimi.....	6
2.2 Görme Engellilik	7
2.3 Flüt Eğitimi.....	9
2.3. Görme engelli bireylerde flüt eğitimi	10
BÖLÜM III	12
YÖNTEM.....	12
3.1. Araştırmanın Modeli	12

3.2. Çalışma Grubu	12
3.3. Verilerin Toplanması.....	12
3.4. Verilerin Analizi.....	13
BÖLÜM IV.....	14
BULGULAR VE YORUMLAR	14
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	14
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar	15
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar	16
BÖLÜM V	19
SONUÇ VE ÖNERİLER	19
5.1. Sonuçlar	19
KAYNAKLAR.....	21

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla kazandırılan amaçlı ve istendik müzikal davranış değişim sürecidir (Uçan, 1997, s. 15).

Tarman (2006)'a göre ise genel müzik eğitimi; “Sağlıklı ve dengeli bir ‘insanca yaşam’ için ayırım gözetmeksizin herkese yönelik, asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür” şeklinde ifade edilmiştir.

Yukarıdaki tanımlardan anlaşıldığı üzere müzik eğitiminin her bireyin temel hakkı olduğunu ve bireylere müziksel beceriyi kazandırmayı amaçladığını söyleyebiliriz.

(Uçan, 1997)'a göre müzik eğitimi bir bütün olmakla birlikte kendi içerisinde çeşitli kollara ve dallara ayrılır. Çünkü müzik eğitimi, temel davranış, içerik, araç-gereç, izlenen yöntem ve teknik bakımından kendi içinde çeşitlilik gösteren bir yapıdadır.

(Uçan, 2005; Güven, 2011) toplumu oluşturan tüm bireylerin müzik eğitimi alması birey ve müziksel çevresi arasındaki iletişimin sağlıklı, düzenli, özenli, etkili, duyarlı, sürekli, bilinçli ve daha verimli olması için önemlidir şeklinde bireyler için müzik eğitiminin önemini belirtmiştir.

Bireyler bazı fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden birbirinden farklı özelliklere ve gereksinimlere sahiptir (Güven, 2011, s.9).

Her bireyin kendi farklılıkları, fiziksel engelleri ya da sosyokültürel engelleri olabilir.

Çağdaş eğitim anlayışı, kişisel farklılıkları dikkate alan eğitim programlarını öngörür.

Bu eğitim anlayışıyla tüm bireyler eğitim hakkına sahiptir.

Eğitim engelli ve engelsiz tüm bireylerin temel hakkıdır. Anayasamızın 42. Maddesi

devletin durumları nedeniyle özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, topluma yararlı kılınmasını sağlayarak gerekli tedbirleri almasını öngörmektedir. Günümüzde uygar bir toplum olmanın gereği, neredeyse özel eğitime verilen önem ile ölçülür hale gelmiştir.

Özel eğitime verilen önem, uygar bir toplum olmanın gereği olduğu gibi, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve bireylerin topluma kazandırılması açısından da oldukça önemlidir” (Şendurur, 2001, s. 45-48).

Özel eğitime ne kadar çok özen gösterilirse fiziksel yetersizliklere sahip bireyler de toplumda yer alacak, hayatlarını idame ettirecek ve o bireylerin de toplumda belirli bir yeri olacaktır.

1991 yılında MEB Özel Eğitim HizmetleriYönetmeliği özel eğitim gerektiren bireyleri on ayrı gruba göre şu şekilde sınıflandırmıştır: Görme Engelli, İşitme Engelli, Ortopedik Engelli, Zihinsel Engelli, Öğrenme Güçlüğü Olan, Üstün Yetenekli, Konuşma Engelli, Sürekli Hastalığı Olan, Duyu Güçlüğü Olan, Suçlu ve SuçaYönelmiş Olan (MEB, 1991).

Sınıflandırmadan yola çıkılarak özel eğitim gerektiren bireyler arasında görme engelli bireyler de yer almaktadır. Gerekli tüm düzeltmelerden sonra iyi gören gözündeki görme keskinliği 20/200 ya da daha az ve görme alanı 20 dereceden az olan kişilere kör denilmektedir (MEB, 2016).

Görme engelliler de kendi içerisinde az görenler ve total körler olmak üzere gruplandırılmaktadır. Az görenler yardımcı teknolojiler (büyüteç, özel gözlükler) sayesinde latin harfleri ve normal notaları okuyabilirken total körler Braille yazı ile eğitim hayatlarını devam ettirmektedirler.

Müzik öğretmeni yetiştiren müzik eğitimi anabilim dalları üniversitelerde görme engelli öğrencilerin eğitim gördüğü alanlardan birisidir. Mesleki müzik eğitimi veren bu kurumlar, müzik alanının bütününü ya da bir kolunu meslek olarak seçen veya seçmek isteyen kişilere yönelik olup, mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1997, s. 30-34).

Müzik eğitimine görme engelliliğin bir engel olmadığı, görme engellilerin de müzik alanında etkin ve yetkin kişiler olabileceği yukarıdaki tanımdan net bir şekilde anlaşılmaktadır.

Müzik eğitiminin temelinde ses, çalgı, işitme, müziksel yaratıcılık, müzik dinleme ve müzik bilgisi gibi eğitimler verilerek bireyin müziksel yaşantısını değiştirmek ve

geliştirmek amaçlanmaktadır (Üstün, 2010, s. 2).

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin vazgeçilmez bir ögesidir. Çalgı eğitiminin bireyi çalgı aracıyla yetiştirme, geliştirme, müzik ve çalgı alanında belli bir amaca yönelik istendik davranışları kazandırabilme eğitimi olduğu denilebilir (Evren, 2007, s. 7).

Çalgı eğitiminin kollarından biri de flüt eğitimidir. Flüt eğitimi öğrenciye flüt çalma becerisi kazandırma, kazanılan beceriyi geliştirme ve flütü etkin ve yetkin bir şekilde kullanabilmeyi öğretir (Üstün, 2010, s. 4).

Görme engellilerde ise kazandırılmak istenen müziksel beceri ve çalgı çalma becerisi engeli olmayan bireylere göre daha ağır ilerlemekte, görselliğe dayalı olan materyallerin kullanılamamasından dolayı daha fazla zaman almaktadır. Görsel hafızanın duysal hafızadan daha hızlı oluşu bu durumun meydana gelmesindeki en büyük etkenlerden biridir. Çalgı eğitimi sürecini yavaşlatan diğer etken ise öğrencilerin Braille nota eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Üniversitelerin müzik bölümlerinde öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarına Braille nota eğitiminin verilmemesi, öğrencilerin Braille notayı bilmeden çalgı eğitim sürecini devam ettirmeye çalışması bu süreci yavaşlatan etkenlerdendir. Söz konusu bu öğrenciler kayıttan dinleme yöntemiyle bu süreci devam ettirmektedir. Çalgı eğitimi sürecini yavaşlatan bir diğer etken ise görme engelli öğrencilerin notayı ezberlemek zorunda oluşudur. Braille nota elle okunan bir yazı sisteminin ürünüdür ve çalgı çalmak için iki elimiz de aktif durumdadır. Yaşanılan bu durumdan dolayı notalar ezberlenmek zorundadır ve el hızı göz hızından daha yavaş olduğu için bu süreç normalden daha yavaştır. Her ne kadar notalar ezberlenmek durumunda olsa da öğrenci Braille notayı bilip okuduğu notayı ezberlerse yapacağı bu ezber kayıttan dinleme yönteminden daha hızlı olacaktır.

Bu araştırmanın görme engelli öğrencilerin flüt eğitiminde karşılaştığı sorunları belirleyeceği, belirlenen sorunlara çözüm önerileri getireceği düşünülmektedir.

1.1. Problem Durumu

Araştırmamın ana problemi “Üniversitelerde müzik eğitimi alan görme engelli öğrencilerin flüt eğitiminde karşılaştıkları sorunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?” Sorusuna dayanmaktadır. Bu ana problemten yola çıkarak araştırma sürecinde ülkemizdeki üniversitelerin müzik bölümlerinde flüt eğitimi alan görme engelli öğrencilerin

karşılaştıkları sorunlar alt problemler ile birlikte tespit edilmeye çalışılmıştır.

1.2. Alt Problemler

- Görme engelli öğrencilerin flüt çalma sorunları nedir?
- Görme engelli öğrencilerin Braille nota kullanımındaki sorunları nedir?
- Görme engelli öğrencilerin çalgı materyallerine ulaşma durumu nedir?
- Öğretmenin görme engelli öğrenciye eğitim verme durumu nedir?

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Türkiye’deki Üniversitelerde müzik eğitimi alan görme engelli öğrencilerin flüt eğitiminde karşılaştığı sorunlar belirlenerek, toplanan veriler ışığında tespit edilen sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmek amaçlanmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, üniversitelerde flüt eğitimi alan görme engelli öğrencilerin flüt eğitimi süresince yaşanan sorunları ele alacağı ve bu süreçte karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri geliştireceği için önemlidir. Ayrıca görme engelli bireylere yönelik çalgı eğitimi konusunda farklı araştırmalar yapılmış olmasına rağmen görme engelli bireylere yönelik flüt eğitimini kapsayan ilk çalışma olacağı ve müzik eğitiminde görme engelli bireylere flüt eğitimi konusunda katkıda bulunması açısından önemlidir.

1.5. Varsayımlar

Veri toplama araçlarının araştırma için geçerli, güvenilir ve amacına uygun olduğu, yapılan uygulamaların doğru bir şekilde değerlendirildiği, araştırmanın benzer çalışmalara ışık tutan özellikte olacağı varsayılmıştır

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nden iki öğrenci, Marmara Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nden bir öğrenci, Mimar Sinan Üniversitesi Konservatuvarı Çalgı Eğitimi bölümü’nden bir öğrenci, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Müzik

Öğretmenliği Bölümü'nden bir; toplamda beş flüt eğitimi alan görme engelli öğrenciyi kapsamakta, öğrencilerin flüt eğitimindeki deneyimlerini aktarmalarıyla, araştırmacının ulaşabildiği katılımcı sayısı ve yüksek lisans tezi için ayrılan süre ve araştırmacının sağlayabildiği maddi olanaklarla sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Flüt: Solo çalgı olmasının yanında orkestra ve bandoda da kullanılan, kendine özgü, ince, tatlı, uçar ve çekici ses rengiyle dinleyicinin hemen ayırt edebildiği tahta üflemeli enstrümanlar sınıfında yer alan üflemeli bir enstrümandır (Say, 2002, s.202).

Braille alfabesi: 19. yüzyılda LOUIS BRAİLLE tarafından, görme engellilerin okuyup yazabilmeleri için ortaya çıkarılan bir alfabedir.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Müzik Eğitimi

Türkiye’de müzik eğitimi, kendi içinde genel müzik eğitimi, özengen (amatör) müzik eğitimi, mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç farklı amaca yönelik olarak ayrıştırılmaktadır.

Genel müzik eğitimi; örgün eğitim kapsamında bulunmaktadır. İlköğretim öncesi ve ilköğretim düzeyinde zorunlu iken; ortaöğretim ve yükseköğretim düzeylerinde seçmeli derslerde yer verilmek üzere; insanlarda sağlıklı, dengeli, mutlu bir yaşam için gerekli ortak genel sanat kültürü kazandırılmak amaçlanır. Özengen müzik eğitimi; herhangi düzeyde ya da yaşta hiç kimse için zorunluluk teşkil etmeyen; örgün ve yaygın eğitim kapsamında bulunan; kişilerin ilgi, istek ve yatkınlıklarına göre, kişilerin seçtiği seçmeli bir eğitim formundadır. Mesleki müzik eğitimi; yerini genellikle örgün eğitimin içerisinde bulan; müzik alanının bütünü ya da dalı ile ilgili bir işi meslek olarak gerçekleştiren; müziğe belli düzeyde ilgi ve yeterlilik gösteren kişileri kapsamaktadır. Kişiye mesleğinin gerektirdiği müziksel davranış ve birikimleri kazandırmak amaçlanır (Uçan, 1996, s. 31).

Müzik eğitiminin odağı müzik öğretimidir. Müzik öğretimiyle temel müziksel bilgilerin, öğrenciye nasıl verileceği, bu süreç için ne kadar zaman gerektiği ve bu süreç içerisinde hangi yöntem ve tekniklerin izleneceği belirlenir.

Öğretim kavramının temeli öğrenmedir. Öğretme; öğrenmeyi sağlamayı amaçlayan düzenli ve planlı eylemler dizisidir (Karşlı, 2003, s. 14). Bilgi çağında öğretim tanımı şu formda şekillenmektedir: Öğretim; bireyin eğitim sürecinde oluşan yeteneklerini kendi kapasitesi ile doğru orantıda geliştirip şekillendirme sürecidir (Karşlı, 2003, s. 17).

Öğretim, eğitim sisteminde yer alan alt sistem ya da süreçlerden biridir ve öğrenciyi

geliştirmeyi amaçlayan, öğrenmenin başlaması, sürdürülmesi, gerçekleştirilmesi için düzenlenen planlı etkinlikler ve eylemlerden oluşan bir süreç olarak düşünülebilir (Açıkgöz, 1996, s. 13).

Müzik öğretimi ise, belirli amaçlar doğrultusunda müziksel öğretme ve öğrenmeyi planlayıp başlatan, yönlendiren, kolaylaştıran ve gerçekleşme halinin denetlendiği süreçtir. (Say, 2001, s. 116).

Literatürdeki Eğitim tanımlarında da görüldüğü gibi, eğitimin toplumsal boyutları tüm eğitimciler tarafından kabul görmektedir. Müzik eğitiminde de de toplumsal ve kültürel boyutlar büyük önem taşımaktadır. Müzik eğitimi de ortak toplumsal değerler yaratmak konusunda çok büyük ve önemli bir rol oynamaktadır.

Eğitsel müzik öğretimi kültürel açıdan da önemlidir. Bir toplum, ekonomik ve kültürel alanlarda yarattığı, kendi yaşayışı ve insanlığın yaşayışını ileriye götüren çağa uygun davranış ve değerlerle varlığına devam edebilir. Toplumun varlığını devam ettirebilmesi, yaratıp yaşayışına kattığı çağa uygun müziklerle gerçekleşir (Sun, 2001, s. 87).

Müzik eğitimindeki çok önemli yaklaşımlardan biri de kültürel değerler ve uygulamaların çocuklara aktarımıdır. Öğretmen, genel olarak, bu gelenekleri koruyan, yol gösteren ve aktaran kişi konumundadır (Dawson & Acay, 1997, s. 1).

2.2 Görme Engellilik

Görme engellilik, oluşum sebepleri, oluşum yeri, engel şiddeti ve bireyin engel durumundan etkilenme düzeyi gibi değişken faktörlerden etkilenen birtakım tanımlar içeren bir engel grubudur. Engel tanımı da bu değişken faktörlerden dolayı çeşitlilik göstermektedir. Görme Engellilik ülkemizde iki türlü tanımlanmaktadır; bunlar yasal tanım ve eğitsel tanım olarak isimlendirilmiştir.

1. Yasal Tanım: Özyürek (1992)'e göre gerekli tüm düzeltmeler yapılmasına rağmen iyi gören gözündeki görme keskinliği 20/200 ya da daha az ve görme alanı 20 dereceden az olan kişiler kör, görme keskinliği 20/70 ile 20/200 arası olan kişiler ise az gören olarak isimlendirilmektedir.

Tanımdaki görme keskinliği kavramı, gözün özel bir mesafeden görme ve ayrıntıları ayırt etme yetisini belirtirken; Görme alanı ise, baş çevrilmeden ve gözler oynatılmadan görülebilen tüm alan anlamındadır ve yaklaşık 180°'dir. 20/200 oranı ise görmesinde

problemi olmayan bir kişinin 200 feet’den gördüğünü 20 feet’den görmesidir.

Tuncer (2003)’e göre metrik sistemde 20/20 görme keskinliği 6/6 oranı karşılığındadır.

2. Eğitsel Tanım: Tuncer (2003) eğitsel açıdan körü eğitimde dokunsal ve işitsel materyallere ihtiyacı olan kişiye denir şeklinde tanımlamıştır. Tuncer (2003) az göreni ise, büyütücü araçlar yardımıyla eğitim sürecini devam ettiren ya da büyük puntolu yazılı materyallerle eğitim sürecini devam ettirebilen kişilere denir şeklinde ifade etmiştir.

Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığının Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (1991) görme yetersizliğini şu şekilde tanımlar: bireyin Görme gücünün kısmen ya da tamamen yetersizliği dolayısıyla, eğitim performansı ve sosyal uyumu yönünden olumsuz olarak etkilenmesi haline görme yetersizliği denmektedir.

Amerikan Körler Vakfı (AFB), görme engelliliğe yönelik şu tanımları oluşturmuştur:

1. Körlük (Yasal Tanım) : Yasal körlük, varlığında devlet ya da yardımlar ve servisler için uygunluğunu gösteren görme durumları şeklindedir. Bireysel olarak yasal körlük; yapılan tüm düzeltmelerle en iyi gören gözün, 20/200 görme yetisine sahip olması ya da görme alanının 20 dereceden fazla olmasını ifade eder.

2. Az Görme: Az görme, geleneksel gözlüklerle, kontak lenslerle, tıbbi ilaçlarla ya da ameliyatla iyileştirilmesi mümkün olmayan görme bozukluklarının tanımlanması amacıyla kullanılan, klinikle ilgili tanısal kullanılabilen görme kalıntısı olarak tanımlanmaktadır.

3. Corn & Koenig (1996)az Gören Öğrencileri Doktor tarafından önerilen gözlüklerden kullansa dahi görsel işleri yapmakta zorluk çeken, fakat az görenler için geliştirilen ve diğer teknolojik cihazlarla sağlanan telafi edici görsel stratejilerin kullanıldığı ve çevresel faktörlerin uyumlu hale getirildiği ortamlarda görmelerinin iyileştirilip görsel işleri yapabilir duruma getirilen öğrenciler denir olarak tanımlamıştır.

4. Corn & Koenig (1996)’e göre işlevsel Kör Olan Öğrenciler: İşe yarayabilir görme kalıntısı olsa da sınıf veya diğer ortamlardaki yeni bilgilerin öğrenildiği eğitim sürecinde, görmeden çok dokunma becerilerini aktif olarak kullanan öğrenciler olarak tanımlanır.

5. Corn & Koenig (1996)’e göre Kör Öğrenciler: Çevre ve objelerin algılanmasında dokunsal uyum gösterebilen, çeşitli cihazların hiçbirisi ile basılı materyal okuyamayan öğrencilerdir. Bu öğrencilerde çevre uyumu ve bağımsız hareket kabiliyetlerine yardımcı olacak kadar çeşitli oranlarda obje ve ışık algılaması mevcuttur.

2.3 Flüt Eğitimi

Çalgı eğitiminin önemli boyutlarından biri olan flüt eğitiminin temelinde flüt çalmayı öğrenebilme, geliştirebilme ve etkin bir şekilde kullanabilme evreleri uygulanmaktadır. Ülkemizdeki flüt eğitimi, konservatuarlarda, eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde ve güzel sanatlar ve spor liselerinin müzik bölümlerinde bireylere kazandırılmaktadır. Bu eğitim süreci, flüt eğitimi alan bireyin flüt çalma becerisi, bilgisi ve tekniğinin olması gereken düzeye getirilerek müziği dinleyebilme, anlayıp yorumlayabilme gibi müzikal davranışlar ve müziğe karşı olan duyarlılığın geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Flüt eğitimi sürecinde ele alınması gerekli olan ilk konular flüt çalma pozisyonunda duruş ve tutuşun olması gerektiği gibi doğru olması, diyafram nefesinin doğru ve istenen nitelikte kullanımı ve bununla paralel olarak güçlü bir tonun ortaya çıkartılmasıdır. Bunu müteakiben etüt ve eserlerin seslendiriliş tekniklerine dikkat ederek çalma, süslemeleri yapısal bütünlüğün uygun biçimde çalma, etüt ve eserlerde yer alan gürlük değişimlerini doğru olarak seslendirme, tüm oktavlardaki notaları temiz ve kaliteli bir tonla çalabilme ve eser ya da etüt çalarken çaldığı etüt ve eserlerde yer alan hız değişkenlerine uygun olarak çalma gibi temel davranışlar hedeflenmektedir (Yayla, 2000, s. 11).

Toff (1996)'a göre teknik, flüt çalmanın gerektirdiği bütün kas hareketlerinin kontrol ve koordinasyonuna denir. Ton, iyi flüt çalmanın temel kilometre taşı olsa da tekniğin de melodik hareket aracı olarak düşünülmesi gerekmektedir.

Gençel (2005)'e göre flüt eğitiminin sağlam ve sağlıklı temeller üzerinde yapılabilmesi, bu eğitim sürecinde oluşan teknik problemlerin tespit edilip ortadan kaldırılması ya da en aza indirgenebilmesi halinde gerçekleştirilebilir.

Flüt eğitimi alan birey tekniğini geliştirmek ve karşısına çıkacak olan teknik problemlerle baş etmek için birçok aşama kaydetmelidir. Flütün rahat kullanımı için doğru duruş ve flütün istenilen biçimde tutuluşu, uygun dudak pozisyonu, nefes alma tekniğinin doğruluğu, üflemesi, parmakların perdelerdeki duruşu, tüm dil teknikleri, dil ve parmakların senkronize olarak birlikte uygulanması gibi çalışmalar üzerinde ısrarla durulması ve iyi bir çalışma bütünlüğü ile kazandırılan becerilerin vücut rahatlığını kaybetmeden pekiştirilmesi teknik bir problemin oluşmadan önüne geçmek adına uygulanması gereken önemli faktörler dizisidir. Birey bu aşamalardan geçerken oluşacak yanlış bir teknik kazanım alışkanlık haline gelmeden ortadan kaldırılmalıdır. Oluşan problemin kaynağı tespit edilerek gereken çalışmalarla bireyin bu teknik problemi ortadan

kaldırmasına yardımcı olunması, bireyin müzikal yönünü geliştirmek açısından önemlidir.

Günümüzde çalgı tekniğinin kazandığı en önemli yenilik, müzisyenin vücudunda tam anlamıyla serbestliğe ulaşması ve bunu en zor pasajları çalarken dahi korumayı başarabilmesidir. Kazanılan bu rahatlık, kontrol ve disiplinli bir çalışma ile desteklenmezse, entonasyon, vibrato, nefes gibi çok önemli teknik konularda büyük bir rahatsızlığı beraberinde getirir (Turgay, 2002, s.4).

Flüt eğitiminde, edinilmiş yanlış bir teknik alışkanlığa dönüşmüşse ortaya çıkan problemin düzeltilmesi o tekniğin ilk kez kazandırılması evresinden çok daha zor ve meşakkatli olacaktır. Bu problem, hem öğrenci hem de öğretmen açısından sıkıntılı bir durum meydana getirecektir. Flüt eğitimi alan bireyin alışkanlık haline getirdiği bu teknik problem kişiye kolay ve rahat olduğunu düşündürecek, fazlaca bir zaman kaybı yaşatacak ve flüt çalma evrelerinde geride kalmasına sebebiyet verecektir. Kazanılan yanlış tekniklerin doğru hale getirilmesi sürecinde flüt eğitimi alan bireyin ulaştığını sandığı teknik becerinin istenen şekilde gelişmemesini fark etmesi kişinin çabasını, flüt çalma isteğini ve hevesini kırarak kişinin demoralize olup başarısız olmasına neden olabilir. Bu durum genellikle moral bozukluğu yaratır ve bireyin flüt eğitimi sürecinin uzamasını, büyük oranda zaman kaybetmesini ve istenilen sonuca ulaşabilmesini büyük oranda engelleyecektir.

Çaldığınız pozisyon yeterince rahat gelmeyip size daha iyi hissedebileceğiniz yanlış bir pozisyon kazandırılmışsa, mutlaka sabır göstererek düzeltilmeli ve doğru olan pozisyon kazandırılmalıdır. Bunların aksi bir durumda akıntıya karşı kürek çekmek, sorgulamadan yaptığımız yanlışlara devam etmek bize hiçbir şey kazandırmayacağı gibi fiziksel olarak zarar görmemize dahi neden olabilir. Enstrümanımızla bütün çabamız, gereğinden fazla güç harcamayarak, zorlanmadan güzel ve nitelikli müzik yapabilme felsefesiyle şekillenmelidir (Ekebalkan, 2007, s. 57-58).

2.3. Görme Engelli Bireylerde Flüt Eğitimi

Görme engelli öğrenciler uzun yıllardır müzik eğitimi veren kurumlarda eğitim görmekte ve müziği yaşantısında meslek olarak seçmektedir. Müzik öğrenimleri sürecinde piyano başta olmak üzere keman, bağlama gibi çeşitli çalgıların eğitimini almışlardır.

Çalgı öğretim süreci diğer öğrencilere göre daha fazla zaman almasına rağmen öğrencinin

ve ğretim elemanın sabrı, özverisi ve hoşgörüsüyle bu süreç tamamlanmakta ve öğrenciler algılarında yetkin hale gelmektedir.

Görme engellileri kapsayan her eēitim özel bir uzmanlık alanına sahip olmayı gerektirir. Görme engelli bireyin görme duyusunun eksikliēini tamamlayacak dokunsal ve işitsel materyallere ihtiyaç olduēu gibi bireysel farklılıēını kabul eden ve o bireye sabırla yaklaşan bir anlayış ile desteklenmesi de gerekmektedir (MEB, 2015, s. 133).

Son dönemlerde flt ana çalgı olarak seçen görme engelli öğrenciler de vardır. Flütün mistik ve ruhani bir tonunun olması, üflemeli olması, perde düzenin belli bir düzlemde olması kişiye flüt almaya teşvik etmektedir fakat duruş ve tutuş pozisyonun ğretiminde bazı zorluklar yaşanmaktadır. Flüt çalarken dudakların gülümser gibi hafifçe gergin olması gerekmektedir. Görenlerde jest ve mimik kullanımı olduēu için bu dudak pozisyonunu kolayca uygulayabilirken, görme engellilerde jest ve mimik kullanımının olmayışı bu pozisyonun uygulanmasında zaman zaman sorunlara yol açmaktadır.

Dudak pozisyonunu uygularken aynanın kullanılamaması, internette yer alan videoların grselliēinden faydalanılamaması bu süreci yavaşlatmakta fakat somut örneklerle dudak pozisyonu anlatıldıēında ise bu problem de aşılabilmektedir. Duruş pozisyonunda ise kişiye duruşun nasıl olması gerektiēi detaylandırılarak ve aşamalandırılarak anlatılıp, bu anlatımda somut örnekler kullanılırsa bu problem de aşılabilmektedir.

Türkiye’de Braille nota basım imkanlarının azlıēı, öğrencilerin notaları kayıttan dinleme yoluyla ğrenmesi, Braille nota elle okunduēu için basılı materyalin de ezberlenmek zorunda oluşu bu süreci yavaşlatan faktörlerdendir fakat öğrencinin ve ğretim elemanın özverisi bu sürecin devamını saēlayabilmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, araştırmanın çalışma grubuna, verilerin toplanması sırasında kullanılan yöntemlere ve verilerin ne şekilde çözümlenip yorumlandığına ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, Türkiye’de müzik eğitimi alan görme engelli öğrencilerin flüt eğitiminde karşılaştığı problemleri saptamak amacıyla yapılan, görüşme yöntemi ile elde edilen verilerin analizi sonucunda sorunların belirlendiği betimsel temelli nitel bir araştırmadır. Belirlenen alt problemlere yönelik hazırlanan görüşme soruları iki müzik eğitimi uzmanı; bir görme engelli uzmana sorularak son şeklini almıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nden iki öğrenci, Marmara Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nden bir öğrenci, Mimar Sinan Üniversitesi Konservatuvarı Çalgı Eğitimi Bölümü’nden bir öğrenci, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nden bir; toplamda beş flüt eğitimi alan görme engelli öğrenci ile yapılmıştır. Çalışma grubundaki öğrencilere telefonla ulaşılarak sorular yöneltilmiş, öğrencilerin verdikleri cevaplar araştırmacı tarafından yazıya dökülmüştür.

3.3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması aşamasında konuyla ilgili çeşitli yazılı kaynaklar taranmış,

öğrencilere soruların yöneltilmesi için yapılan görüşmeler telefon ile gerçekleştirilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Yapılan araştırmalar ve hazırlanan görüşme soruları ile elde edilen tüm veriler alt problemler doğrultusunda sınıflandırılarak yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın problem ve alt problemlerine yönelik bulgulara ve öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde müzik eğitimi alan görme engelli flüt öğrencilerinin “Görme engelli öğrencinin flüt çalmada sorunları nedir?” alt problemine yönelik sorunun yanıtına cevap aranmıştır.

S1: "Flüt çalmada sorunlarınız nedir, bu konudaki görüş ve önerileriniz nedir?"

Ö1: Duruş pozisyonunda 2 kolum kasılarak vücuduma yapışıyor, parçalardaki hızlı pasajlardaki çift dilleri yaparken zorlanıyorum, uzun parçaların notalarını nota ezberlemek durumunda kalmak bana ciddi anlamda zaman kaybettiriyor. (öğrenci sorunlara yönelik öneri sunmamıştır.)

Ö2: Dudak pozisyonunun görselliği yeterli düzeyde anlatılmadığı için bazen pozisyonum bozulabiliyor, kayıttan dinleyerek çalıştığım için fazlaca zaman kaybediyorum. (öğrenci sorunlara yönelik öneri sunmamıştır.)

Ö3: Dudak pozisyonunun anlatımı betimsel olarak yeterli olmadığından doğru dudak pozisyonunu uygulamada zorlanıyorum, buna bağlı olarak nefes kontrolü yeterli düzeyde anlatılamadığından çalgımı çalarken doğru nefes hususunda zorlanıyorum. Kayıttla çalıştığım için parçaları ezberlemek durumunda kalıyorum ve bu bana çok zaman kaybettiriyor. (öğrenci sorunlara yönelik öneri sunmamıştır.)

Ö4: Vücudum ve flüt arasındaki üçgeni oluştururken çok zorlandım, bazı eserleri kayıttan

dinlemek durumunda kaldığım için zaman kaybı yaşadım. (öğrenci sorunlara yönelik öneri sunmamıştır.)

Ö5: Dudak pozisyonu görsel olarak verimli anlatılmadı, doğru pozisyonu bulmam herkesten uzun sürdü ve zaman kaybettim. (öğrenci sorunlara yönelik öneri sunmamıştır.)

Bulgulara göre iki öğrencinin duruş pozisyonunda, 3 öğrencinin dudak pozisyonunda sorun yaşadığı, bir öğrencinin nefes kontrolünde problem yaşadığı, bir öğrencinin hızlı pasajlardaki çift dillerde problem yaşadığı; dört öğrencinin kayıttan dinlerken zaman kaybedip, bir öğrencinin de doğru dudak pozisyonuna ulaşırken zaman kaybettiği görülmektedir. Öğrencilerin verdikleri yanıtlardan flüt eğitiminde görme engelli öğrencilere sözel betimsel ve somut anlatımın ne kadar önemli olduğu, bu anlatımların yeterli olmaması halinde dudak pozisyonu ve duruş tutuş pozisyonunda ciddi problemlerin ortaya çıktığı, kayıttan dinleme yöntemiyle yapılan ezberin flüt eğitim sürecini ciddi anlamda yavaşlattığı net olarak görülmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde müzik eğitimi alan görme engelli flüt öğrencilerinin "Görme engelli öğrencilerin Braille nota kullanımındaki sorunları nedir?" alt problemine yönelik sorunun yanıtına cevap aranmıştır.

S2: "Braille nota kullanımındaki sorunlarınız nedir, görüşlerinizi yazınız."

Ö1: İlkokulda her hangi bir Braille nota eğitimi almadım, lise ve üniversitede de bu eğitimi alma şansım olmadı. Kendi özel çabalarımla Braille nota bilen görme engelli müzisyenlerden temel düzeyde Braille nota eğitimi aldım fakat flüt için yazılan notaları okumaya aldığım Braille eğitimi yeterli gelmemektedir.

Ö2: İlkokulda, lisede ve üniversitede Braille notaya dair her hangi bir eğitim alamadım, Braille nota bilenlerden ve halk eğitim bünyesindeki kurslardan eğitim almaya çalışıyorum, asgari düzeyin altında Braille nota bildiğim için flüt eserlerini Braille nota formunda yazmıyorum. Braille notada harfler ve notalar aynı noktalama işaretlerinden oluştuğu için eserde geçen nüans işaretlerini nota zannedebiliyorum.

Ö3: İlkokul, lise ve üniversite eğitimimde Braille notaya dair her hangi bir eğitim alamadım, Braille notanın varlığından halk eğitim bünyesinde açılan kurslarla haberdar oldum, temel nota işaretlerini biliyorum fakat nüans işaretleri işin içine girince okumakta

güçlük çekiyorum, bazı notalar taranarak basıldığından çeşitli satır kaymaları oluyor ve bu gibi bir durumla karşılaştığımda o notayı okuyamıyorum.

Ö4: Körler okulunda müzik öğretmenimin verdiği eğitimler ve Braille nota kılavuzundan belirli bir düzeyde öğrendim fakat temel düzeyde Braille nota okuyup yazabiliyorum. Nüans işaretleri ve diğer işaretleri çok bilmiyorum.

Ö5: Nota bastırmakta çok zorlanıyorum, basılmış flüt notalarını yurtdışından getirtmek zorunda kalıyorum ve bu da benim için çok maliyetli oluyor.

Bulgulara göre dört öğrencinin Braille nota bilgisinin yeterli olmadığı, bir öğrencinin de basılı nota bulmakta güçlük çektiği ve bu materyallere ulaşırken ekonomik olarak zorlandığı görülmektedir. Yukarıdaki öğrenci yanıtlarından Braille nota eğitiminin ilkokul sürecinden başlayarak öğrenciye verilmesi gerektiği, öğrencilere Braille nota temininde devlet desteğinin öğrenci için ne kadar önemli olduğu ve öğrencinin çalgı eğitim sürecini ciddi anlamda kolaylaştıracağı açıkça anlaşılmaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde müzik eğitimi alan görme engelli flüt öğrencilerinin "Görme engelli öğrencilerin çalgı materyallerine ulaşma durumu nedir?" alt problemine yönelik sorunun yanıtına cevap aranmıştır.

S3: "Çalgı materyallerine ulaşma durumunuz nedir?" görüşlerinizi yazınız.

Ö1: Braille nota eğitimim yeterli olmadığı için basılı notaları okuyamıyorum, çalacağım parçayı arkadaşlarıma önce solfejlerini yaptırıp kaydediyor sonrasında nüanslarıyla bana çalmalarını istiyorum ve çalgı eğitimim için gerekli olan materyallere bu şekilde kayıttan dinleme yöntemiyle ulaşıyorum.

Ö2: Kayıttan dinleme yöntemiyle hocanın attığı doğru çalınmış kayıtları dinleyerek çalacağım eserlere çalışıyorum, Braille nota eğitimim yeterli düzeyde olmadığı için flüt notası okuyup yazamıyorum.

Ö3: Hocanın yaptığı ses kayıtlarını dinleyerek ve hocanın bizzat göstermesiyle parçaları çalışıyorum, Braille nota bilgim yeterli olmadığı için yazılı nota kullanamıyorum.

Ö4: Kayıttan çalışıyorum, arkadaşlarıma okutup yazıyorum, Türkiye'deki Braille nota basabilen kurumlara bazı notalarımı bastırıyorum, bazı parçalarda hocam kendisi

kaydediyor.

Ö5: Türkiye’de nota basabilen yerlerden Braille notamı bastırmaya çalışıyorum, yurtdışından basılı materyaller getirtiyorum, arkadaşlarımla nota yazıyorum ve zaman zaman hocamla nota yazarak çalacağım eserlere ulaşıyorum.

Bulgulara göre dört öğrencinin kayıttan dinleme yöntemiyle çalgı materyallerine ulaştığı, iki öğrencinin basılı nota ile çalıştığı görülmektedir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar da Braille nota eğitiminin çalgı eğitimi sürecinde hayati önem taşıdığını göstermektedir. Türkiye’de Braille nota basabilen kurumların devlet eliyle arttırılması, öğrencilerin çalacağı notaları rahatça bastırması ve öğrencinin çalacağı materyallere kolayca ulaşabilmesi çalgı materyallerine ulaşımı kolaylaştıracak ve çalgı eğitimi daha verimli hale gelecektir.

5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde müzik eğitimi alan görme engelli flüt öğrencilerinin "Öğretmenin görme engelli öğrenciye eğitim verme durumu nedir?" alt problemine yönelik sorunun yanıtına cevap aranmıştır.

S4: "Öğretmeninizin görme engelli öğrenciye eğitim verme durumu nedir, görüşlerinizi yazınız."

Ö1: Ders işleme sürecinde çok sabırlı davranarak bana fazlaca zaman ayırdı, çalacağım eserleri tüm ayrıntılarıyla bana gösterdi, duruş ve tutuş pozisyonunda betimsel ve dokunsal anlamda bazı anlatım eksikliklerinden dolayı duruş ve tutuş pozisyonumda bazı hatalı öğrenim süreçleri oldu.

Ö2: İlk öğrencisi olmama rağmen bir çok şeyi sözel olarak bana aktarabiliyor, benimle birebir ilgileniyor, daha fazla zaman ayırıyor.

Ö3: İlk öğrencisi olduğum için sözel anlatım konusunda başta zorlandık fakat ilerleyen zamanlarda bu durumu aştık, benimle diğer öğrencilerinden daha fazla ilgilendi, çalacağım parçaları benim için kendisi kaydetti, solfej halini de kaydetti.

Ö4: Hocamın ilk görme engelli öğrencisiydim, başlangıçta bu durum eğitim sürecimi olumsuz etkiledi ancak zaman içinde hocamla geliştirdiğimiz diyalog ve bireysel çalışmalar sayesinde görme engelliğin yarattığı olumsuzluklar büyük oranda ortadan kalktı,

bana daha fazla zaman ayırdı, pozisyonları betimleyerek sözlü yönlendirmeler yerine dokunarak, göstererek doğru pozisyona ulaşmamı sağladı.

Ö5: Benden önce bir görme engelli öğrencisi olduğu ve öğrenciyle verimli bir ders süreci geçiremediği için fazlaca ön yargılıydı, sonrasında ise bana fazla zaman ayırdı, bana notaları kimseyi bulamazsam kendisi yazdırdı, beni hiç kayıt yöntemine yönlendirmedi ve hep notadan çalışmamı sağladı. Sadece duruş ve tutuş pozisyonunu anlatırken görselliği sözel olarak yeteri kadar anlatamadığı için dudak pozisyonunu ve duruş pozisyonunu kavramam çok zor oldu.

Bulgulara göre tüm öğrencilere öğretmenlerinin daha fazla zaman ayırdığı, üç öğrenciye sözel anlatımlar yeterli düzeyde yapılırken iki öğrenciye yeterli düzeyde anlatımların yapılmadığı, dört öğrenci öğretmenlerinin ilk görme engelli öğrencisi iken bir öğrencinin öğretmeninin daha önce de bir görme engelli öğrencisinin olduğu görülmektedir. Yukarıdaki yanıtlar görme engelli öğrenciye eğitim veren öğretim elemanın bu bağlamda eğitiminin olması gerektiğini, görme engelli öğrencilere sabırla ve daha fazla zaman ayırarak bir eğitim süreci planlanması gerektiğini, öğrenciye yaklaşırken her hangi bir önyargısının olmaması gerektiğini göstermektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, üniversitelerde müzik eğitimi alan görme engelli öğrencilerin flüt eğitiminde karşılaştıkları sorunlarına ilişkin görüşleri incelenmiş, elde edilen bulgular ve yorumlar doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun;

- Dudak pozisyonunda zorluk yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Duruş pozisyonunda zorluk yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Kayıttan dinleme yöntemiyle ders sürecini devam ettirdiği için ders tempolarının yavaşladığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Braille nota eğitiminin yeterli düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Pahalılık nedeniyle Braille nota teknolojilerinden faydalanamadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Yurtdışındaki basılı materyallerden faydalanamadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Kayıttan dinleme yöntemiyle çalgı materyallerine ulaştığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğrencilerin ikisine sözel anlatımların yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Tüm öğrencilere ders veren eğitimcilerin görme engeline ilişkin yeterli bilgisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Tüm öğrencilere ders veren eğitimcilerin özel eğitime ilişkin yeterli bir eğitiminin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Tüm öğrencilere ders veren eğitimcilerin görme engelli öğrencilerine daha fazla zaman ayırmak durumunda kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

6.2. Öneriler

Öğrencilerin Braille nota bilgisini geliştirmek için üniversitelerde, halk eğitim bünyelerinde, görme engelliler derneklerinde, sivil toplum örgütleri bünyelerinde kursların açılması önerilmektedir.

Öğrencilere ilköğretim düzeyinde Braille nota öğretebilmeleri için müzik öğretmenlerine yönelik lisans öğrenimi sürecinde özel eğitim dersinde Braille nota öğretiminin sağlanması önerilmektedir.

Müzik öğretmenlerine yönelik milli eğitim bakanlığı bünyesinde Braille nota öğretimi konulu hizmet içi eğitimlerin açılması önerilmektedir.

Öğretmenlerin ders sürecinde kayıttan çalışma formülünü reddedip, öğrencinin ezberciliğe yönelmesini engellemeleri önerilmektedir.

Devlet tarafından öğrencinin yurtdışındaki basılı materyallere ulaşımının sağlanması önerilmektedir.

Devlet tarafından pahalı olan Braille nota teknolojilerinin bu öğrencilere temininin sağlanması önerilmektedir.

Öğrencilere dudak pozisyonunun eğitimciler tarafından zaman zaman somut örneklerle, zaman zaman bizzat göstererek anlatması önerilmektedir.

Eğitimcilere görme engelliğe ilişkin eğitimlerin verilmesi önerilmektedir.

Eğitimciler görme engelli öğrencilerine daha fazla zaman ayırmak durumunda kaldıkları için ilgili eğitimciye çalıştığı kurumda ders saati konusunda esneklik gösterilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Corn, A. L., & Koenig, A. J. (1996). *Foundations of low vision: clinical and functional perspectives*. University of Michigan, USA: AFB Press.
- Dawson, D., & Acay, S. (1997). *Müzik öğretimi*. Ankara: YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.
- Ekebalkan, S. (2007). *Flüt eğitiminde çalışma yöntemlerinin teknik ve pedagojik açıdan incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Evren, N.(2007). *Türkiye 'de konservatuarlar ve eğitim fakültelerindeki çalgıeğitiminde kas ve iskelet sistemi rahatsızlıklarının performans etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gençel, Ö. (2005). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda flüt eğitimi sürecinde karşılaşılan bedensel rahatsızlıklar ve öğrenci başarısına etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Güven, E. (2011). *Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı sınıflarda işbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi üzerindeki etkileri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karlı, M. D. (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegem.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1991). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*. Ankara: MEB.
- MEB (2015). Özel eğitim mesleki eğitim merkezi (okulu) eğitim programı (görme engelliler için)Ankara, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_05/27052235_gormeengelliler_egitimprogrami.pdfsayfasından erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). *Görme yetersizliği ve kaynaştırma*. Ankara: MEB.

- Özsoy, Y., Özyürek, M., & Eripek, S. (1992). *Özel eğitime giriş*. Ankara: Karatepe.
- Say, A. (2001). *Müzik öğretimi*. (Üçüncü Baskı) Ankara: Müzik Ansiklopedisi
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Şendurur, Y. (2001). Görme engelli bireylerin müzik eğitimi. *Toplumsal Düşünce Dergisi*, 2(2) 45-48.
- Sun, M. (2001). *Eğitsel müzik öğretimi*. (Üçüncü Baskı). A. Say (Ed.), Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Tarman, S. (2006). *Müzik eğitiminin temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- Toff, N. (1996). *The flute book*. New York: Oxford University.
- Tuncer, T. (2003). *Görme yetersizliği olan çocuklar; özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş*. A. Ataman (Ed), Ankara: Gündüz Eğitim.
- Turgay, H. (2002). *Flüt eğitimi açısından nüans problemlerinin çözümünde teknik boyutun kavranmasının önemi*. Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. (2. basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi* (3. Baskı) Ankara: Evrensel
- Üstün, E. (2010). *Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi ana bilim dallarında uygulanmakta olan bireysel çalgı flüt eğitiminde karşılaşılan teknik problemlerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yayla, A. (2000). *Güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı flüt eğitiminde öğrencilerin psikomotor alan hedef ve davranışlara ulaşma düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...